

Yttrande över Förstudie om användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder

Behov av vägledning inom området är stort

Det kan inledningsvis konstateras att det är positivt att de rättsliga förutsättningarna samt terminologin avseende elektroniska underskrifter utreds av Riksarkivet. Behovet av bland annat tillförlitliga och säkra elektroniska underskrifter är stort inom kommunen och detta behov har blivit än mer tydligt under pågående pandemin. Kommunen måste fortsatt kunna fullgöra välfärdstjänster gentemot medborgare med hög kvalitet och den kommunala beslutsprocessen måste vara intakt och fungera effektivt trots rådande pandemi. Behovet av en vägledning för elektroniska underskrifter uppkom dock redan innan pandemin med covid-19 och då utifrån att den digitala utvecklingen sker i hög takt inom hela samhället. Riksarkivets vägledning hade därför gärna fått vara färdigställd redan innan statliga, kommunala och regionala myndigheter lagt ned stora resurser på att utreda förutsättningarna för elektroniska underskrifter inom sina verksamheter. Det ska visserligen noteras att Riksarkivet inte har föreskriftsrätt gentemot kommuner men Riksarkivets råd gentemot statliga myndigheter utgör dock ett stöd i tillämpningen även för kommuner. Utifrån denna aspekt hade det varit önskvärt om Riksarkivet i ett tidigt skede tog ett helhetsgrepp vad gäller vägledning och stöd inom området.

Synpunkter på innehållet i de lika avsnitten i förstudien

Vad gäller innehållet i förstudien bedöms rekommendationen i avsnitt 6 utgöra den centrala delen av förstudien. Denna form av rekommendation, som bygger på en rättsliga överväganden, är efterfrågad när kommunen har att ta ställning till användande av digitala underskrifter för olika handlingar.

Avsnitten 1-2, 4 avhandlar språkliga konventioner, termer och begrepp samt funktionella behov och krav på underskrifter. Det kan konstateras att avsnitten ställer höga krav på läsarens förkunskaper inom området. Området är komplext och texten bygger tyvärr inte på något klarspråk. Önskar Riksarkivet att förstudien ska kunna nyttjas och ligga till grund för rådgivning till myndigheter så måste innehållet och strukturen förenklas så att det går att ta till sig av fler än de som arbetar dagligdags med dessa frågor. Riksarkivets syfte med

förstudien behöver tydliggöras och en målgruppsanpassning behöver göras av texten innan den kan tillämpas.

Avsnitt 3 innehåller en intressant genomgång av gällande rätt och rättsliga prövningar inom området. Det kan noteras att domstolsavgörandena inom området i dagsläget framförallt består av underinstanser vilket gör att det finns begränsad praxis från domstolarnas högsta instanser. Utifrån bristande praxis bidrar tyvärr enbart rättsfallsgenomgången till att skildra en uppfattning av rättsläget och de rättsfrågor som hamnar i domstolar.

Då innehållet i förstudien i sin helhet är komplext är det positivt att avsnitt 5 innehåller specifika fall som kan påverka bedömningen av användandet elektroniska underskrifter. Bland annat förs ett resonemang om elektroniskt undertecknande kan ske i samband med anställningsavtal, ansökan om ekonomiskt bistånd och fastighetsöverlåtelse. De specifika fallen gör det enklare för läsaren att förstå hur Riksarkivets rekommendationer i avsnitt 6 kan tillämpas i praktiken. Det är positivt. Det är dock oklart varför vissa kommuner och regioner ständigt förekommer som exempel och hur detta urval har gjorts. Flera delar i avsnittet är inte heller färdigställda vilket tyvärr är beklagligt när förstudien nu sänts ut på remiss.

Slutligen kan lyftas en aspekt som inte tas upp i förstudien men som bör beaktas av Riksarkivet i det fortsatta arbetet. Elektroniska underskrifter bör inte omgärdas av högre krav än vad som ställs på fysiskt undertecknande i dagsläget. Det finns en risk att komplexiteten kring digitala undertecknande blir så stor att digitaliseringen hämmas. I många fall kan säkert ett elektroniskt undertecknande vara mer säkert, tillförlitligt och spårbart än vad en fysisk underskrift är i dag.

/Namn Namn/
Kommunstyrelsens ordförande
Nacka kommun

/Namn Namn/
Stadsdirektör
Nacka kommun